Bijlage: septembercirculaire 2025

Het effect van de septembercirculaire 2025 voor Twenterand, zoals gepresenteerd in de tabel in de raadsbrief 'gevolgen septembercirculaire 2025', wordt veroorzaakt door onderstaande onderdelen.

Accres
Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van gemeenten. De jaarlijkse toe- of afname van het gemeentefonds wordt het accres genoemd. Het accres wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp). In de septembercirculaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor de jaren 2026 en verder.
Het accres is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. Het volumedeel is daarbij gebaseerd op een 8-jarig historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. Het prijsdeel is gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product van het lopende jaar (inflatie). In principe kan het volumedeel gebruikt worden om hogere kosten op te vangen die volgen uit bijvoorbeeld de groei van de bevolking en beleidsontwikkelingen. Het prijsdeel kan gebruikt worden om loon- en prijsstijgingen op te vangen.

In de septembercirculaire 2025 is een nieuwe raming voor het accres 2026 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB; MEV 2026). De meest recente gegevens laten zien dat de verwachte inflatie 0,1 procent lager uitvalt dan in het voorjaar werd verwacht. Voor de andere jaren worden op dit moment geen andere uitkomsten verwacht.
Op basis van de nieuwe inflatiecijfers is het accres is voor de komende jaren naar beneden bijgesteld. Dit leidt voor Twenterand tot een daling van de algemene uitkering met de volgende cijfers:

bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Volume accres historisch Bbp	0	-52	-102	-154
LPO accres prijs Bbp	-157	-157	-153	-154
Totaal effect indexering	**-157**	**-209**	**-255**	**-308**

Ontwikkelingen uitkeringsbasis
De uitkeringsbasis van het gemeentefonds wordt bepaald aan de hand van diverse landelijke maatstaven, zoals het aantal inwoners, woonruimten en huishoudens.
Veranderingen in deze maatstaven hebben invloed op de verdeling van het gemeentefonds. Als de omvang van de maatstaven (kwantiteit) stijgt, dan moet het bedrag per maatstaf (gewicht) dalen om de totale beschikbare gelden gelijk te houden. Dit leidt tot een ontwikkeling in de uitkeringsbasis. Voor Twenterand ziet deze ontwikkeling er als volgt uit.

bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Ontwikkelingen uitkeringsbasis	0	0	-52	-51	-51

BTW-compensatiefonds (BCF)
Gemeenten kunnen de btw die ze moeten betalen declareren bij het Rijk via het btw-compensatiefonds. Dit compensatiefonds heeft een plafond. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening.
In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2025 € 428 miljoen (macro). Voor Twenterand betekent dit een bedrag van € 735.000 (éénmalig) in 2025, waarbij rekening was gehouden met een verwachte bijdrage van € 500.000. Dit betekent een éénmalig voordeel in 2025 van € 235.000. Dit wordt meegenomen bij het opstellen van de slotrapportage 2025. Voor 2026 en verder is bij de meerjarenbegroting 2026 rekening gehouden met een verwachte bijdrage van € 500.000, conform advies van het ministerie van BZK.

Hervormingsagenda jeugd
Naar aanleiding van de eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG heeft het kabinet besloten tot compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Gemeenten ontvangen in 2025 éénmalig in totaal € 728 miljoen (macro) van het Rijk. Dit kunnen ze inzetten ter ondersteuning

van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. Voor Twenterand gaat het hierbij om een bedrag van bijna € 1.500.000 in 2025. Voorgesteld wordt om deze middelen te storten in de reserve beleidsontwikkeling en te gebruiken voor toekomstige initiatieven in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd. Dit wordt meegenomen bij het opstellen van de slotrapportage 2025.

Loon- en prijsbijstelling middelen op de aanvullende post (AP) jeugdhulp 2023
Dit betreft op de AP gereserveerde middelen voor loon- en prijsbijstelling die samenhangen met de voor Jeugdzorg gereserveerde middelen uit het Coalitieakkoord Rutte IV. De middelen voor de jaren 2024 en 2025 zijn reeds in de meicirculaire 2023 aan de algemene uitkering toegevoegd. Nu worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering. Voor Twenterand betekent dit het volgende:

bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Loon- en prijsbijstelling middelen op de AP jeugdhulp	49	41	43	44

Integratie Uitkering (IU) Participatie
In de periode 2025-2027 wordt in totaal ruim € 110 miljoen (macro) beschikbaar gesteld om de werking van loonkostensubsidie (LKS) bij beschut werk te verbeteren. Voor werknemers met een indicatie beschut werk zal een forfaitaire LKS (vaste vergoeding voor gemiste loonkosten) worden ingevoerd. Deze maatregel vergt een wetswijziging die naar verwachting in 2028 in werking zal treden. Tot het moment dat de wetswijziging is gerealiseerd worden de extra middelen toegevoegd aan de Rijksbijdrage Beschut Werk (IU Participatie). Voor Twenterand betekent heeft dit het volgende financieel effect:

bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Participatie (IU)	63	69	74	3	3

Aanvullende informatie
Bovenstaande gegevens zorgen, zoals eerder vermeld, met name voor het effect van de septembercirculaire voor Twenterand. Er zijn echter meer onderwerpen vanuit de septembercirculaire, zoals taakmutaties en integratie- en decentralisatie uitkeringen, die van belang zijn voor Twenterand. De belangrijkste worden hieronder weergegeven.

Vervroegde Tweeden Kamer verkiezingen (taakmutatie)
Het kabinet stelt eenmalig € 60 miljoen (macro) beschikbaar aan gemeenten voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamerverkiezing op 29 oktober 2025. Het kabinet heeft hierover besloten na overleg met de VNG. Deze vergoeding is aanvullend op de vergoeding die gemeenten jaarlijks via het gemeentefonds krijgen voor de uitvoering van hun wettelijke taken bij het organiseren van verkiezingen. Voor Twenterand betekent dit een bedrag van € 113.000 in 2025.
In verband met de onzekerheid over het wel of niet toekennen van een bijdrage vanuit het Rijk voor deze verkiezingen is voor het organiseren van de verkiezingen, bij het opstellen van de Berap 2025, budget aangevraagd en toegekend. Het toegekende bedrag van € 113.000 vanuit de septembercirculaire kan dan ook vrijvallen in de algemene middelen. Dit wordt meegenomen bij het opstellen van de slotrapportage 2025.

Wet integrale suïcidepreventie (taakmutatie)
Op 1 januari 2026 treedt de Wet integrale suïcidespreventie in werking. Gemeenten worden op grond van deze wet geacht suïcidepreventie in hun gezondheidsbeleid op te nemen en uit te voeren. Hiertoe wordt vanaf 2026 jaarlijks € 10 miljoen (macro) beschikbaar gesteld. Voor Twenterand komt dit neer op een jaarlijks bedrag van ongeveer € 15.000 vanaf 2026.

Implementatie Participatiewet in balans (taakmutatie)
Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. In totaal wordt er € 58,1 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Er wordt € 55,5 miljoen beschikbaar gesteld in de periode 2025-2030 ten behoeve van de implementatie van deze wet. Dit bedrag is inclusief een bijdrage voor de regeling Verrekenen. De bijdrage voor de regeling Verrekenen

start in 2026 met € 500.000 (macro). Vanaf 2027 gaat het om een structurele bijdrage van € 1.000.000 (macro) per jaar.
Verder wordt € 600.000 (macro) beschikbaar gesteld in 2025 en € 1.000.000 (macro) in 2026 en 2027 ten behoeve van het verstrekken van de premie arbeidsinschakeling voor jongeren.
Voor Twenterand betekent dit de volgende taakmutatie:

bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Implementatie Participatiewet in balans	57	25	6	2	2

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)
De decentralisatie-uitkering CDOKE vervangt de specifieke uitkering (SPUK) CDOKE. In 2026 wordt een bedrag van ruim € 666 miljoen (macro) beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op he gebied van klimaat- en energiebeleid. Van dit bedrag wordt € 30,5 miljoen (macro) in een volgende circulaire verdeeld op basis van een in overleg met de VNG nog vast te stellen verdeelsleutel. De middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2027 tot en met 2030 maar de uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bepaald. Voor 2026 is het bedrag voor Twenterand ruim € 1.000.000. Hiermee was al rekening gehouden in de begroting en hier zijn ook kosten voor geraamd.

Overheidsbrede dienstverlening
De SPUK Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) wordt vanaf 2026 omgezet naar de decentralisatie-uitkering Overheidsbrede Dienstverlening. Via deze uitkering worden gemeenten gefaciliteerd om laagdrempelige en empatische ondersteuning te bieden bij regelzaken met de (digitale) overheid en om hun regierol in het lokale netwerk in te vullen. Hiervoor is vanaf 2026 een structurele bijdrage van € 15,4 miljoen (macro) beschikbaar. Voor Twenterand komt dit neer op een jaarlijks bedrag van ongeveer € 31.000 per 2026. Hiermee was al rekening gehouden in de begroting en hier zijn ook kosten voor geraamd.

Herverdeling gemeentefonds
Een paar jaar geleden is het gemeentefonds opnieuw verdeeld. Twenterand was destijds een nadeelgemeente. Omdat de effecten van het nieuwe verdeelmodel onvoldoende verklaard konden worden, zijn diverse onderzoeken door het rijk opgezet en zijn de herverdeeleffecten tijdelijk gemaximeerd op € 7,50 (2023) € 22,50 (2024) en € 37,50 (2025). Op het moment dat de onderzoeken zijn afgerond kan het gebeuren dat de plafonds worden losgelaten en nadeelgemeenten de volle effecten voor hun rekening krijgen. Omdat inmiddels de aantallen en verdeelmaatstaven zijn veranderd, is niet in te schatten wat het effect daarvan voor Twenterand zou zijn. Maar het is een risico dat wel in beeld moet blijven.